Projekt

Uchwała nr .....

Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim

z dnia .....

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 w Gminie Brześć Kujawski.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r., poz. 662, 912) w związku z art. 176 pkt 1) i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2026 r., poz. 980),

uchwala się, co następuje:

§1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 w Gminie Brześć Kujawski w brzmieniu stanowiącym Załącznik do niniejszej Uchwały.

§2. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Brześcia Kujawskiego.

§3. 1. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 roku.

2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Brześciu Kujawskim.

Z up. BURMISTRZA
Brześcia Kujawskiego
mgr Dariusz Lewandowski
Dyrektor
Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt 1) oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny; rada gminy biorąc pod uwagę potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny, uchwala gminne programy wspierania rodziny.
Rodzina jest najważniejszą, podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Współczesne rodziny coraz częściej dotykają zjawiska, które zagrażają jej prawidłowemu funkcjonowaniu.

Celem Programu Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 w Gminie Brześć Kujawski jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, a także prowadzenie w środowisku lokalnym działań profilaktycznych w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.
Dotychczas obowiązujący Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2024-2026 w związku z czym niezbędne jest przyjęcie Programu na nowy 3-letni okres.

Mając powyższe na uwadze, podjęcie niniejszej uchwały należy uznać za zasadne.

BURMISTRZ
mgr Tomasz Chymkowski

Program Wspierania Rodziny
na lata 2027-2029
w Gminie Brześć Kujawski

Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim

BRZESKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W BRZEŚCIU KUJAWSKIM
ul. Królewska 5, 87-880 Brześć Kujawski

Brześć Kujawski 2026

Spis treści

1. Wprowadzenie 5
2. Podstawa prawna Programu 18
3. Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Brześć Kujawski 19
Pomoc społeczna 20
Świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego 24
Przeciwdziałanie przemocy domowej 27
Wspieranie rodziny 30
Piecza zastępcza 32
4. Obszary problemowe 35
5. Adresaci Programu 36
6. Cel główny i cele szczegółowe Programu 37
7. Podmioty współpracujące w ramach zadań przewidzianych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej 42
8. Główne zadania i efekty Programu 43
9. Finansowanie Programu 44
10. Monitoring i ewaluacja Programu 45
11. Spis tabel 46
12. Spis wykresów 46

1. Wprowadzenie

Program Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 w Gminie Brześć Kujawski został opracowany z uwagi na treść art. 176 pkt 1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z którym do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Ponieważ ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie precyzuje elementów składających się na przedmiotowy Program, w związku z tym przyjęto, iż w niniejszym dokumencie poruszone zostaną następujące zagadnienia:

1) wskazanie podstawy prawnej przyjmowanego Programu;
2) przedstawienie diagnozy sytuacji społecznej Gminy Brześć Kujawski w kontekście sytuacji rodzin i osób w rodzinie, a zwłaszcza dzieci, w 4 następujących aspektach: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przeciwdziałania przemocy domowej, wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej;
3) wskazanie obszarów problemowych dotyczących rodzin;
4) wskazanie adresatów Programu;
5) sformułowanie celu głównego i celów szczegółowych Programu;
6) określenie podmiotów współpracujących ze sobą w ramach zadań przewidzianych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
7) przedstawienie głównych zadań Programu;
8) wskazanie źródeł finansowania zadań wskazanych w Programie;
9) realizacja monitoringu Programu i przeprowadzenie jego ewaluacji.

Obowiązująca od 01 stycznia 2012 roku ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej reguluje w sposób kompleksowy zasady dotyczące wspierania rodziny oraz określa funkcjonowanie systemu pieczy zastępczej.
Podstawowym założeniem ustawy jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w przypadku, gdy przeżywa ona trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji, a także wsparcie działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.

Głównym założeniem wyszczególnionym przez ustawodawcę w preambule ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest stwierdzenie, że **skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz**

skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Kierując się powyższym założeniem, w przepisach ustawy duży nacisk został położony na działania profilaktyczne, pomagające rodzinie w prawidłowym funkcjonowaniu i zapobiegające powstawaniu patologii.

W 2025 r. na terenie Gminy Brześć Kujawski profilaktyka rodzinna realizowana była przede wszystkim przez gminne instytucje prowadzące działania na rzecz dziecka i rodziny wskazane w poniższej tabeli.

Tabela 1: Działania realizowane w 2025 r. na rzecz wspierania rodzin z terenu Gminy Brześć Kujawski

L.p.	Nazwa instytucji i innych podmiotów	Rodzaj podejmowanych działań
1.	**Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim**	• pomoc rodzinie podejmowana przez pracowników socjalnych poprzez pracę socjalną; w 2025 roku pracownicy socjalni BOPS wykonali pracę socjalną w 485 rodzinach; • wsparcie Asystenta Rodziny; • udzielanie świadczeń z zakresu pomocy społecznej, pomoc finansowa, rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach; • udział pracowników socjalnych i Asystenta Rodziny zaangażowanych w pracę z rodziną w szkoleniach celem doskonalenia umiejętności pracy z rodziną; w 2025 r. Asystenci Rodziny uczestniczyli w następujących szkoleniach: 1) „Dialog motywujący – skuteczna praca z oporem i budowanie gotowości do zmiany”, 2) „Asystentura rodziny w świetle zmian, nowych wyzwań i trudności. Ustawodawstwo, dokumentacja, praca

		z rodziną wieloproblemową – analizy praktyczne" 3) „Bezpieczeństwo pracownika z elementami samoobrony". Ponadto, w 2025 r. w następujących szkoleniach powiązanych z tematyką ustawy o wspieraniu rodziny uczestniczyli również pracownicy socjalni: 1) „Rodzinny wywiad środowiskowy w 2025 r. z uwzględnieniem ostatnich zmian i wyroków sądowych. Kontrakt socjalny jako narzędzie", 2) „Opracowanie i realizacja indywidualnych planów usług społecznych", 3) konferencja „Partnerstwo dla bezpieczeństwa rodziny", 4) szkolenie specjalizacyjne z zakresu organizacji społeczności lokalnej, 5) konferencja poświęcona przeciwdziałaniu przemocy domowej, 6) konferencja poświęcona procedurze odebrania dziecka z rodziny w świetle art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. • stała współpraca z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny w szczególności z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, kuratorami sądowymi, ośrodkami pomocy społecznej, specjalistycznymi poradniami zajmującymi się wsparciem rodzin.

2.	**Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, ich Rodzin oraz Ofiar Przemocy w Brześciu Kujawskim**	Punkt Informacyjno-Konsultacyjny realizuje następujące zadania: • wstępna diagnoza i ocena sytuacji rodzinnej; • udzielanie konsultacji i porad psychologicznych; • motywowanie do podjęcia leczenia oraz kierowanie do specjalistycznych placówek; • inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej; • prowadzenie w środowisku działań edukacyjno-informacyjnych i motywujących; • udostępnianie materiałów edukacyjnych i informacyjnych. W 2025 r. Punkt Informacyjno-Konsultacyjny podjął następujące działania: 1) udzielono 400 porad z zakresu uzależnień i przemocy, w tym: • 200 porad osobom nadużywającym alkoholu, • 23 porady z zakresu problemu narkotykowego, • 124 porady z zakresu problemu alkoholowego i DDA wśród dorosłych członków rodzin, • 13 porad członkom rodzin osób z problemem narkotykowym, • 27 porad osobom doznającym przemocy domowej, • 13 porad osobom, które stosują przemoc domową, 2) udostępniano materiały edukacyjno-informacyjne z zakresu: • uzależnień behawioralnych oraz substancjalnych,

		• materiałów edukacyjno-informacyjnych dla kobiet w ciąży.
3.	**Zespół Interdyscyplinarny w Brześciu Kujawskim**	Działania podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny w Brześciu Kujawskim obejmują zadania wskazane w art. 9b ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej i obejmują w szczególności: • prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej; • inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową; • monitorowanie procedury „Niebieskie Karty"; • rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym; • powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i monitorowanie podejmowanych przez nie czynności.
4.	**Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brześciu Kujawskim**	Zadania realizowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brześciu Kujawskim obejmują: a) **<u>działania podejmowane z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi</u>**: • upowszechnianie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, • udzielanie rodzinom z problemem alkoholowym pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą domową, b) **<u>działania podejmowane z zakresu przeciwdziałania narkomanii</u>**:

		• zapewnienie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, tj.: prowadzenie porad i konsultacji dla osób uzależnionych i eksperymentujących z narkotykami, c) **działania profilaktyczne**: • działalność informacyjna i edukacyjna o problemach alkoholowych i narkomanii, w szczególności wobec dzieci i młodzieży; w tym celu dokonano m.in.: zakupu materiałów informacyjno-edukacyjnych i gadżetów dot. profilaktyki uzależnień rozdystrybuowanych do miejsc publicznych, szkół, przychodni lekarskich, aptek, itp., organizacji pogadanek szkolnych z Policją, konkursów, imprez, festynów o tematyce profilaktycznej, d) **wspomaganie działalności służb publicznych** oraz osób prawnych i fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, e) **wykonywanie ustawowych zadań Gminy Brześć Kujawski** w zakresie kontroli przestrzegania zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz profilaktyki wobec osób uzależnionych prowadzonej na podstawie przepisów szczególnych.
5.	**Placówki ochrony zdrowia na terenie Gminy Brześć Kujawski**	
	1) **PRIMED Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wiesława**	• prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej; • współpraca z różnymi instytucjami gminnymi w zakresie polityki społecznej, w szczególności poprzez dystrybucję materiałów informacyjno-

	Kaczorowska w Brześciu Kujawskim	edukacyjnych dla rodzin z terenu Gminy Brześć Kujawski.
	2) **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDYKON Centrum Medyczne Ewa Kończyńska**	• prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej; • współpraca z różnymi instytucjami gminnymi w zakresie polityki społecznej, w szczególności poprzez dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych dla rodzin z terenu Gminy Brześć Kujawski.
	3) **MAR MED Kawińscy Spółka Jawna**	• prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej; • współpraca z różnymi instytucjami gminnymi w zakresie polityki społecznej, w szczególności poprzez dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych dla rodzin z terenu Gminy Brześć Kujawski.
6.	**Placówki oświatowe na terenie Gminy Brześć Kujawski**	
	1) **Szkoła Podstawowa nr 1 im. Władysława Łokietka w Brześciu Kujawskim**	• organizacja zajęć profilaktycznych i wychowawczych dotyczących radzenia sobie z emocjami, budowania prawidłowych relacji rówieśniczych oraz przeciwdziałania przemocy i wykluczeniu społecznemu; • prowadzenie mediacji między uczniami oraz rodzicami; • indywidualne rozmowy wspierające z uczniami w szczególności z dziećmi znajdującymi się w trudnej sytuacji rodzinnej lub społecznej; • organizowanie zajęć wyrównawczych i wspomagających w celu wsparcia uczniów w nauce oraz wyrównywania szans edukacyjnych;

		• organizowanie warsztatów i pogadanek profilaktycznych dot. bezpieczeństwa, zdrowia psychicznego i właściwych postaw społecznych; • współpraca z instytucjami wspierającymi rodzinę, w tym z Brzeskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, kuratorami sądowymi, Policją oraz Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną. Szkoła Podstawowa nr 1 w Brześciu Kujawskim zapewniała w 2025 r. wsparcie psychologiczno-pedagogiczne realizowane przez: a) 1 psychologa szkolnego, b) 1 pedagoga szkolnego, c) 1 pedagoga specjalnego. Szkoła Podstawowa nr 1 w Brześciu Kujawskim w 2025 r. aktywnie realizowała zadania związane ze wspieraniem rodziny poprzez działania edukacyjne, wychowawcze oraz specjalistyczne wsparcie pedagogiczno-psychologiczne. Podejmowane działania koncentrowały się na wzmacnianiu współpracy pomiędzy szkołą a rodzinami. Ważną rolę w tym procesie odgrywali wychowawcy klas, pedagodzy, pedagog specjalny oraz psycholog szkolny, którzy pozostawali w stałym kontakcie z uczniami i ich rodzinami. Podejmowane działania miały na celu zapewnienie uczniom bezpieczeństwa, wsparcia w rozwoju oraz wyrównywanie szans edukacyjnych.

2) **Zespół Szkół nr 2 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Brześciu Kujawskim**	◦ organizowanie zebrań z rodzicami, konsultacji indywidualnych oraz spotkań z wychowawcami; ◦ poradnictwo dla rodziców w zakresie pokonywania trudności wychowawczych i wspierania rozwoju dzieci, udziału w znalezieniu pomocy specjalistycznej dla dzieci i ich rodziców; ◦ konsultacje z psychologiem szkolnym; stałe wsparcie psychologiczne dzieci na terenie szkoły; organizowanie z psychologiem szkolnym spotkań indywidualnych z rodzicami dotyczących problemów wychowawczych, rozwoju dziecka oraz bezpieczeństwa w sieci; ◦ współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną w Lubrańcu i we Włocławku oraz z innymi instytucjami wspierającymi rodzinę; ◦ udział w różnych wydarzeniach, m.in.: a) akcja „Zachowaj Trzeźwy Umysł", b) konferencja „Emocjonalny rollercoaster – czyli jak bezpiecznie wchodzić w zakręt" w ramach projektu „Rodzina i szkoła idą w parze", c) projekt „Kącik ciszy – pomysł na mini strefę relaksu" – stworzenie miejsca, gdzie dzieci mogą się uspokoić, odpocząć emocjonalnie i odzyskać równowagę, d) webinary NASK „Młodzież a dezinformacja. Jak rozpoznać fałszywe treści? Cyberprzemoc. Nie hejtuję – nie dołuję. Wizerunek w Internecie. Nadużywanie nowych technologii", e) spotkanie dla rodziców z Panią Izabelą Piotrowską z Biura Rzecznika Praw Dziecka oraz z Panią Anną Wilińską, koordynatorką Klubu Świadomych Rodziców przy fundacji Autism Team,

	f) warsztaty prowadzone przez psychologa szkolnego dla uczniów; zajęcia były prowadzone przez WOPR, Straż Pożarną oraz Policję; • działalność Drużyny Harcerskiej Brzeskie Wilczki; • działalność Świetlicy Profilaktyczno-Wychowawczej; • współpraca psychologa szkolnego z instytucjami, które pomagają uczniom i ich rodzinom w trudnej sytuacji materialno-bytowej, np. z Caritas Diecezji Włocławskiej, Program „Skrzydła", wsparcie w postaci paczek żywnościowych dla rodzin w potrzebie.
3) **Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Wieńcu**	• indywidualne wsparcie psychologiczne dla uczniów oraz ich rodzin obejmujące konsultacje, rozmowy wspierające oraz pomoc w rozwiązywaniu trudności wychowawczych i emocjonalnych; • prowadzenie pogadanek i zajęć klasowych dotyczących m.in.: radzenia sobie z emocjami, budowania prawidłowych relacji rówieśniczych, bezpieczeństwa oraz profilaktyki uzależnień; • przeprowadzanie ankiet dotyczących samopoczucia uczniów, mających na celu monitorowanie dobrostanu psychicznego dzieci oraz wczesne rozpoznawanie ewentualnych trudności; • organizowanie i realizowanie akcji oraz działań profilaktycznych skierowanych do uczniów, związanych z promocją zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałaniem zachowaniom ryzykownym;

	• współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brześciu Kujawskim w zakresie działań profilaktycznych oraz wsparcia uczniów i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji. Szkoła Podstawowa w Wieńcu zapewniała w 2025 r. wsparcie psychologiczno-pedagogiczne realizowane przez: psychologa szkolnego, pedagoga szkolnego oraz pedagoga specjalnego.
4) **Szkoła Podstawowa im. Leopolda Juliana Kronenberga w Brzeziu**	• prowadzenie indywidualnych rozmów wspierających z uczniami zgłaszającymi trudności w nauce, problemy z koncentracją oraz motywacją do nauki; • udzielanie pomocy uczniom przeżywającym trudności w relacjach rówieśniczych; • udzielanie wsparcia uczniom zgłaszającym trudności w relacjach z rodzicami lub opiekunami prawnymi; • prowadzenie działań profilaktycznych dot. bezpieczeństwa, przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, radzenia sobie z emocjami oraz właściwego korzystania z urządzeń elektronicznych; • prowadzenie rozmów i konsultacji z rodzicami lub opiekunami prawnymi dot. trudności wychowawczych i edukacyjnych dzieci. Szkoła Podstawowa w Brzeziu zapewniała w 2025 r. wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla uczniów, które realizowane było przez: a) 1 pedagoga szkolnego/pedagoga specjalnego, b) 1 psychologa szkolnego.

		Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne obejmowało m.in.: • indywidualne rozmowy wspierające z uczniami, • konsultacje dla rodziców/opiekunów prawnych, • mediacje w sytuacjach konfliktów rówieśniczych, • kierowanie uczniów i rodzin do specjalistycznych instytucji pomocowych w przypadku wystąpienia takiej potrzeby. SP w Brzeziu w ramach realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny współpracuje z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, wspierając rodzinę w sytuacjach wymagających objęcia jej szerszą pomocą.
7.	**Policja**	• zakładanie „Niebieskich Kart", współpraca z pracownikami BOPS; • monitoring środowisk dysfunkcyjnych.
8.	**Sądy**	• rozstrzyganie spraw związanych ze zgłoszeniami podejmowanymi przez BOPS i Policję w związku z m.in.: przyznaniem rodzinie kuratora, zobowiązaniem rodziny do współpracy z Asystentem Rodziny, a także działanie w innych przewidzianych w przepisach powszechnie obowiązującego prawa formach wsparcia rodzin.

Jednakże poza działaniami o charakterze prewencyjno-profilaktycznym, w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przewidziane zostały także rozwiązania mające za zadanie zapewnić efektywne sposoby wspierania rodziny w wychowywaniu dzieci poprzez zapewnienie im pobytu w **placówkach wsparcia dziennego**, w szczególności w świetlicach, klubach środowiskowych czy ogniskach wychowawczych.

Na terenie Gminy Brześć Kujawski funkcjonuje jedna instytucja powołana na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jest to **placówka wsparcia dziennego – Świetlica Integracyjno-Terapeutyczna dla Dzieci i Młodzieży w Brześciu**

Kujawskim. Głównym celem funkcjonowania Świetlicy jest realizacja zadań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Brześć Kujawski oraz objęcie ich wsparciem logopedycznym oraz terapią integracji sensorycznej.
Świetlica dysponuje 50 miejscami dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością pochodzących z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Brześć Kujawski.

Ponadto, istotne znaczenie odgrywa także **praca z rodziną**, która decyduje o psychicznym i intelektualnym rozwoju dziecka, o jego poczuciu własnej wartości i bezpieczeństwie emocjonalnym.
Praca z rodziną prowadzona jest m.in.: w formie wsparcia udzielanego przez Asystentów Rodziny oraz w formach specjalistycznego poradnictwa, mediacji, terapii rodzinnej, treningu umiejętności wychowawczych i terapeutycznych dla rodziców.

Celem Programu Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 w Gminie Brześć Kujawski jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, a związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, jak również podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

2. Podstawa prawna Programu

Program Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 w Gminie Brześć Kujawski sporządzony i realizowany jest w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także w zgodności z innymi ustawami odnoszącymi się do zakresu przedmiotowego Programu, w tym w szczególności z:

1) ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
2) ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
3) ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
4) ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
5) ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
6) ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
7) ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Ponadto, Program realizowany jest w zgodności z następującymi gminnymi dokumentami strategicznymi:

1) **Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030 w Gminie Brześć Kujawski** przyjętym Uchwałą nr IX/68/2025 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 27 lutego 2025 r.;
2) **Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Brześć Kujawski na lata 2026-2029** przyjętym Uchwałą nr XIX/149/2025 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 29 grudnia 2025 r.;
3) **Strategią Rozwoju Gminy Brześć Kujawski na lata 2021-2030** przyjętą Uchwałą nr XLI/365/2022 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 31 maja 2022 roku.

3. Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Brześć Kujawski

Gmina Brześć Kujawski jest gminą miejsko-wiejską położoną w południowo-wschodniej części Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w Powiecie Włocławskim. Powierzchnia Gminy wynosi 151 km^2, co stanowi 10,25% powierzchni powiatu.
Gmina Brześć Kujawski składa się z 25 sołectw; siedzibą Gminy jest miasto Brześć Kujawski.

W Gminie Brześć Kujawski (miasto i tereny wiejskie) funkcjonują placówki oświatowe (szkoły, przedszkola, żłobki), biblioteki, Brzeskie Centrum Kultury i Historii „Wahadło", obiekty sportowe, place zabaw, Brzeska Strefa Aktywności w której świadczone są usługi rehabilitacyjne, ścieżki pieszo-rowerowe, tereny rekreacyjne nad rzeką Zgłowiączką oraz jeziorem Cmentowo.
Opieka zdrowotna zapewniona jest poprzez funkcjonowanie 3 placówek podstawowej opieki zdrowotnej, 4 aptek oraz lecznictwa uzdrowiskowego w Wieńcu-Zdroju.
Nad bezpieczeństwem mieszkańców Gminy Brześć Kujawski czuwają Komisariat Policji w Brześciu Kujawskim oraz jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Wsparcia społecznego udziela Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim, w strukturach którego funkcjonują:

- ⇒ Klub Senior+ „Seniorita" w Brześciu Kujawskim;
- ⇒ Klub Senior+ „Pałacowe zacisze" w Wieńcu;
- ⇒ Klub Senior+ „Stacja Brzezie" w Brzeziu;
- ⇒ Klub Samopomocy dla Osób Starszych w Brześciu Kujawskim;
- ⇒ Świetlica Integracyjno-Terapeutyczna dla Dzieci i Młodzieży w Brześciu Kujawskim.

Punkt wyjścia do określenia zadań i celów Programu Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 w Gminie Brześć Kujawski stanowią dane statystyczne dotyczące rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.
W 2025 roku, liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z pomocy społecznej wyniosła **579** (**449 rodzin**, w których żyło 941 osób).

Liczba mieszkańców Gminy Brześć Kujawski według stanu na 31 grudnia 2025 r. wyniosła 10 927 osób.

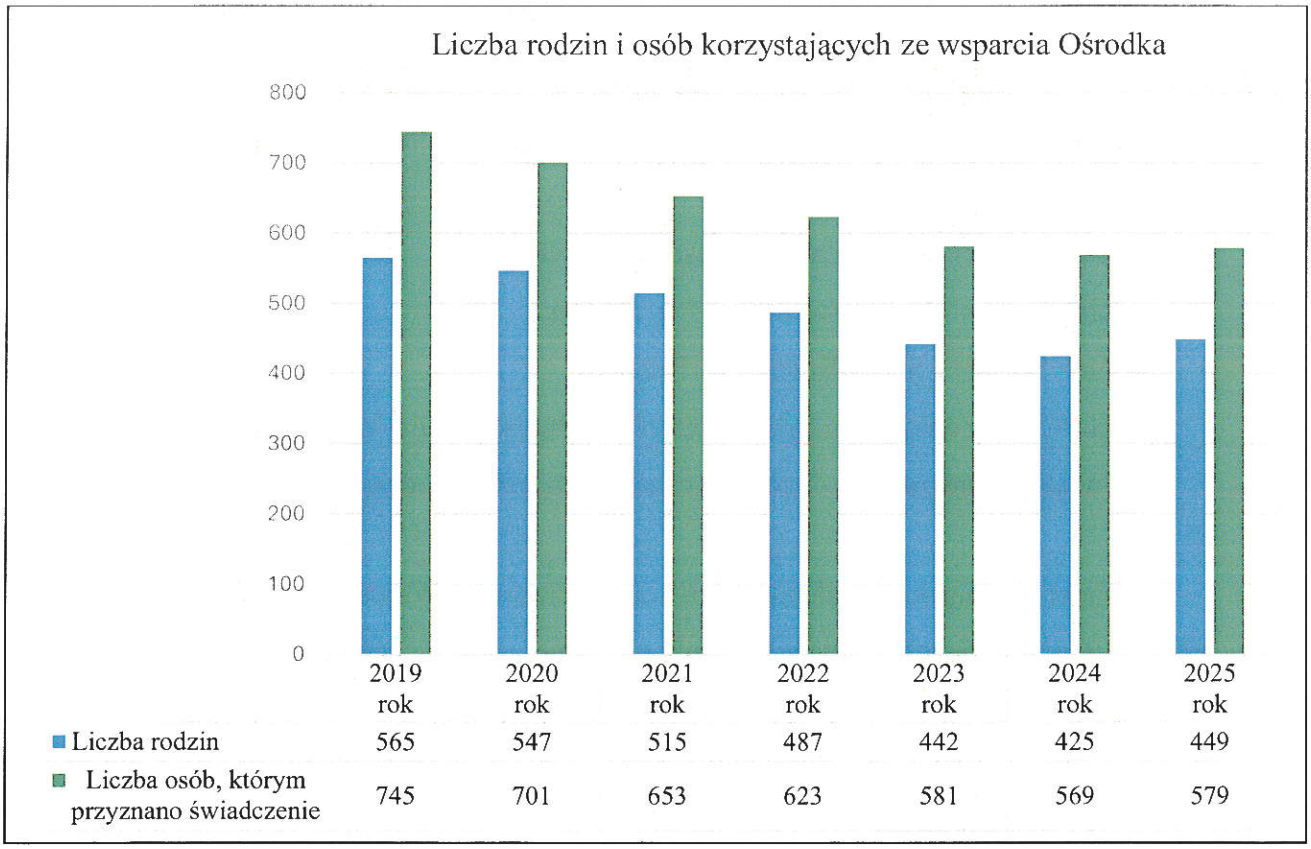
Pomoc społeczna

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Świadczenia z pomocy społecznej przyznawane przez BOPS obejmują świadczenia pieniężne i niepieniężne przewidziane w ustawie o pomocy społecznej.

Świadczenia pieniężne przyznawane są pod warunkiem spełnienia dwóch kryteriów: występowania jednej z okoliczności wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej wskazującej na trudną sytuację życiową osoby ubiegającej się o pomoc (kryterium sytuacyjne) oraz spełnienia kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej.

Wykres 1: Liczba rodzin i osób w rodzinie na terenie Gminy Brześć Kujawski objętych pomocą społeczną w latach 2019-2025

	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok	2025 rok
Liczba rodzin	565	547	515	487	442	425	449
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	745	701	653	623	581	569	579

Tabela 2: Szczegółowe przedstawienie liczby rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną, z uwzględnieniem powodu przyznania pomocy w 2025 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem	W tym: na wsi	
0	1	2	3
Ubóstwo	308	147	623
Sieroctwo	1	0	4
Bezdomność	11	4	11
Potrzeba ochrony macierzyństwa	43	30	207
w tym: potrzeba ochrony wielodzietności	29	20	165
Bezrobocie	279	133	636
Niepełnosprawność	116	64	248
Długotrwała lub ciężka choroba	130	77	228
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	114	58	488
w tym: rodziny niepełne	70	32	250
rodziny wielodzietne	44	26	238
Przemoc domowa	4	0	16
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
Alkoholizm	49	17	71
Narkomania	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	2	3
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0
Zdarzenie losowe	2	2	2
Sytuacja kryzysowa	0	0	0

Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Z powyższej tabeli dotyczącej powodów przyznawania pomocy społecznej przez Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej można wyprowadzić następujące wnioski:

⇒ w 2025 r. dominującym powodem trudnej sytuacji życiowej było **ubóstwo** – wsparciem objęto 308 rodzin (w 2024 r. było to 271 rodzin);

⇒ drugim istotnym powodem trudnej sytuacji życiowej, często powiązanym z ubóstwem, było **bezrobocie** – wsparcie dotyczyło 279 rodzin (w 2024 r. były to 274 rodziny);

⇒ ponadto, inne powody trudnej sytuacji życiowej zmuszające do korzystania ze wsparcia z zakresu pomocy społecznej z tendencją wzrostową dotyczyły:

- **bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych** – wsparciem objęto 114 rodzin (w 2024 r. było to 88 rodzin);
- **długotrwałej lub ciężkiej choroby** – wsparciem objęto 130 rodzin (w 2024 r. było to 111 rodzin);
- **niepełnosprawności** – wsparciem objęto 116 rodzin (w 2024 r. były to 92 rodziny);
- **potrzeby ochrony macierzyństwa** – wsparciem objęto 43 rodziny (w 2024 r. były to 32 rodziny);

⇒ powód przyznania pomocy społecznej z powodu z powodu alkoholizmu **nieznacznie wzrósł** – wsparciem objętych było 49 rodzin w stosunku do 48 rodzin w 2024 r..

Tabela 3: Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2025 r. w Gminie Brześć Kujawski

Wyszczególnienie		**Liczba rodzin**		**Liczba osób w rodzinach**
		Ogółem	**W tym: na wsi**	
0		1	2	3
Rodziny ogółem	1	485	250	1 004
o liczbie osób 1	2	269	140	269
2	3	76	37	152
3	4	51	28	153
4	5	44	18	176
5	6	27	14	135
6 i więcej	7	18	13	119

Rodziny z dziećmi ogółem (w tym: z wiersza 1)	8	155	75	597
o liczbie dzieci 1	9	64	32	180
2	10	47	17	179
3	11	25	13	118
4	12	12	8	69
5	13	4	3	26
6	14	3	2	25
7 i więcej	15	0	0	0
Rodziny niepełne ogółem (w tym: z wiersza 1)	16	70	32	250
o liczbie dzieci 1	17	28	13	64
2	18	18	7	60
3	19	12	4	51
4 i więcej	20	12	8	75
Rodziny emerytów i rencistów ogółem (w tym: z wiersza 1)	21	102	70	163
o liczbie osób 1	22	67	45	67
2	23	21	13	42
3	24	8	7	24
4 i więcej	25	6	5	30

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli dotyczące typów rodzin objętych pomocą społeczną można zauważyć, że **ze wsparcia Ośrodka korzystają głównie osoby prowadzące samodzielne gospodarstwa domowe** (269 rodzin w stosunku do 274 rodzin w 2024 r. co oznacza niewielki spadek).

Porównując dane z 2024 rokiem należy ponadto wskazać na następujące prawidłowości:

⇒ **wzrost** rodzin emerytów i rencistów objętych pomocą społeczną (102 rodziny w 2025 r. w stosunku do 100 rodzin w 2024 r. i 91 rodzin w 2023 r.);

⇒ **wzrost** liczby rodzin z dziećmi (155 rodzin z dziećmi w 2025 r. w stosunku do 150 rodzin z dziećmi w 2024 r.);

⇒ **wzrost** liczby rodzin niepełnych (70 rodzin w 2025 r. w stosunku do 67 rodzin w 2024 r.).

W oparciu o dane statystyczne zawarte w powyższych tabelach należy zauważyć, że rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów

pomocy społecznej. Najczęściej trudności związane z niezaradnością rodziny w opiece i wychowaniu dzieci wynikają z różnego rodzaju patologii społecznych wśród których dominują:

- uzależnienia;
- przemoc domowa;
- problemy w wypełnianiu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych;
- problemy z radzeniem sobie w różnych sytuacjach kryzysowych.

Dysfunkcje w rodzinie wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami w adaptacji funkcjonowania w społeczeństwie oraz niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W celu pokonywania trudności, rodziny na terenie Gminy Brześć Kujawski mogą korzystać z bezpłatnego wsparcia w zakresie poradnictwa prawnego i psychologicznego oraz skontaktować się z terapeutą do spraw uzależnień i przemocy; wsparcie to jest udzielane przez:

⇒ Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brześciu Kujawskim;

⇒ Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, ich Rodzin i Ofiar Przemocy w Brześciu Kujawskim;

⇒ Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w Brześciu Kujawskim;

⇒ Punkt Poradnictwa Specjalistycznego dla osób i rodzin będących ofiarami przemocy lub znajdujących się w innej trudnej sytuacji kryzysowej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku;

⇒ Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim.

Świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Świadczenia rodzinne przyznawane są w oparciu o przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych. Zgodnie z art. 2 tej ustawy, świadczeniami rodzinnymi są:

a) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
b) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny oraz świadczenie pielęgnacyjne;
c) jednorazowa zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a ustawy o świadczeniach rodzinnych;

d) świadczenia wypłacane przez gminy na podstawie art. 22b ustawy o świadczeniach rodzinnych;
e) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (becikowe);
f) świadczenie rodzicielskie.

W latach 2023-2025 liczba świadczeń rodzinnych przyznawanych przez Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim przedstawiała się następująco:

Tabela 4: Liczba świadczeń rodzinnych przyznawanych przez BOPS w latach 2023-2025

Rodzaj świadczenia	**Liczba świadczeń**		
	2023	**2024**	**2025**
Zasiłki rodzinne	4 173	3 432	2 895
Zasiłki pielęgnacyjne	2 903	2 973	3 166
Świadczenia pielęgnacyjne	964	1073	822
Nowe świadczenie pielęgnacyjne	X	129	358
Zasiłki dla opiekuna (przyznawane na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów)	24	24	17
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	46	32	17
Świadczenie rodzicielskie	255	220	221

Obok świadczeń rodzinnych, innym rodzajem wsparcia przyznawanego przez Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w odniesieniu do rodzin i dzieci są świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego stanowią formę pomocy państwa dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, które nie mają możliwości wyegzekwowania alimentów od dłużnika.

Świadczenia te przysługują osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie orzeczenia sądu lub w drodze ugody zatwierdzonej przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej:

- do ukończenia 18 roku życia;
- do ukończenia 25 roku życia, gdy uprawniona osoba uczy się w szkole lub w szkole wyższej;
- bezterminowo lub na okres ważności orzeczenia, jeśli dana osoba uprawniona posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W poniższej tabeli przedstawiona została liczba przyznanych świadczeń i liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego w latach 2023-2025.

Tabela 5: Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2023-2025

Rodzaj świadczeń	**Liczba rodzin**			**Liczba przyznanych świadczeń**		
	2023	**2024**	**2025**	**2023**	**2024**	**2025**
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	55	51	43	bd.	1 131	1 005

*bd. – brak danych

Analizując dane, które znajdują się w posiadaniu Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej należy podkreślić, że w ciągu ostatnich lat maleje liczba rodzin korzystających ze wsparcia w ramach funduszu alimentacyjnego.

Jednakże pomimo spadku liczby rodzin, wydatki przeznaczane na świadczenia z funduszu alimentacyjnego ulegają zwiększaniu z uwagi na podwyższanie kwot alimentów przez sądy. Podwyżki alimentów często wiążą się z wyrównaniem wypłaconego świadczenia za kilka miesięcy wstecz (w niektórych przypadkach nawet do kilkunastu miesięcy wstecz).

Sądy, ustalając po raz pierwszy wysokość alimentów, zasądzają wyższe kwoty w porównaniu do lat poprzednich.

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Problematyka przeciwdziałania przemocy domowej regulowana jest przez ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Związek przepisów tej ustawy ze wspieraniem rodzin dotyczy spostrzeżenia, iż wiele problemów pojawiających się w środowiskach rodzinnych może być powodowanych przez stosowanie przemocy domowej.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1) ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przez pojęcie '**przemocy domowej**' należy rozumieć *„**jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej**, w szczególności:*

a) *narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
b) *naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
c) *powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
d) *ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
e) *istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej".*

W celu rozwiązywania problemów dotyczących występowania przemocy domowej, w Gminie Brześć Kujawski powołany został, Zarządzeniem nr 225/2024 Burmistrza Brześcia Kujawskiego, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Brześć Kujawski.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzą powoływani przez Burmistrza Brześcia Kujawskiego przedstawiciele:

— Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim;
— Komisariatu Policji w Brześciu Kujawskim;
— Sądu Rejonowego we Włocławku;

— Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brześciu Kujawskim;
— szkół podstawowych znajdujących się na terenie Gminy Brześć Kujawski.

Działania podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny obejmują zadania wskazane w art. 9b ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej i dotyczą w szczególności:

- prowadzenia zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- inicjowania działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- monitorowania procedury „Niebieskie Karty";
- rozpowszechniania informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
- powoływania grup diagnostyczno-pomocowych i monitorowania podejmowanych przez nie czynności.

W 2025 r. przez Zespół Interdyscyplinarny powoływane były grupy diagnostyczno-pomocowe podejmujące działania mające na celu zapobieganie zjawiskom przemocy domowej oraz monitorujące środowiska objęte procedurą „Niebieskie Karty", pozostając przy tym w stałym kontakcie z prokuraturą, sądami oraz udostępniając niezbędne dokumenty właściwym organom.

W 2025 roku zostały powołane przez Zespół Interdyscyplinarny w Brześciu Kujawskim **32 grupy diagnostyczno-pomocowe**. Odbyły się **64 spotkania grup**.
Założonych zostało 26 Niebieskich Kart, a w całym 2025 roku **procedura „Niebieskie Karty" prowadzona była w 32 środowiskach obejmując 91 osób**. Osób doświadczonych przemocą domową było ogółem **58**, tj. **24 kobiety, 3 mężczyzn oraz 31 dzieci – tj. 16 dziewczynek i 15 chłopców**.
W większości przypadków występowała przemoc psychiczna, następnie fizyczna, a w wielu przypadkach obie formy przemocy. Osoby podejrzewane o stosowanie przemocy znajdowały się często pod wpływem alkoholu.
Nie odnotowano przypadków przemocy seksualnej.

Szczegółowe dane dotyczące zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Brześć Kujawski przedstawiają dane zawarte w poniższych tabelach.

Tabela 6: Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty" w Gminie Brześć Kujawski w latach 2021-2025

Rok	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty" w Gminie Brześć Kujawski
2021	24
2022	37
2023	46
2024	32
2025	32

Tabela 7: Pomoc osobom dotkniętym przemocą domową w 2025 r.

Liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych	32
Liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	64
Liczba osób doświadczonych przemocą domową ogółem	58
w tym liczba kobiet	24
w tym liczba mężczyzn	3
w tym liczba dzieci	31
Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa ogółem	25
w tym z pomocy psychologicznej	11
w tym z pomocy pedagogicznej	11
w tym z pomocy prawnej	12
w tym w ramach pracy socjalnej	11

Wspieranie rodziny

Zgodnie z art. 8 ust. 2 pkt 1) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jedną z form wspierania rodziny jest **praca z rodziną**. Odbywa się ona przede wszystkim poprzez współpracę rodziny z Asystentem Rodziny.

Rodzina jest najważniejszą i podstawową jednostką w społeczeństwie. Stąd też, wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych powinno być realizowane we współpracy ze środowiskiem lokalnym oraz odbywać się co do zasady za zgodą rodziny oraz przy jej aktywnym udziale.

Wsparcie Asystenta Rodziny obejmuje działania takie jak:

1) podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców;
2) podjęcie przez rodziców odpowiedzialności za rodzinę, wzbudzenie poczucia troski o dzieci;
3) udzielenie pomocy w wypełnianiu dokumentacji oraz realizacji spraw urzędowych;
4) zmianę postawy wobec aktywności zawodowej, rejestrację w urzędzie pracy, aktywne poszukiwanie zatrudnienia;
5) racjonalne gospodarowanie budżetem domowym, pomoc z płatnościami finansowymi;
6) zmniejszenie zadłużeń rodziny, podjęcie zobowiązania spłaty bieżących rachunków;
7) regularne korzystanie z opieki medycznej przez rodzinę, zalecanych konsultacji medycznych, rehabilitacji;
8) podejmowanie wsparcia w postaci leczenia psychologicznego, psychiatrycznego;
9) poprawę warunków mieszkaniowych, mobilizowanie do wykonywania remontów mieszkań;
10) motywowanie do utrzymania abstynencji;
11) utrzymanie przez rodziców regularnego kontaktu ze środowiskiem szkolnym dzieci; podejmowanie prób rozwiązania problemów wychowawczych;
12) poprawa jakości w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, utrzymanie czystości w pomieszczeniach;
13) poprawa nawyków higienicznych rodziny.

W 2025 r. Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim zatrudniał **2 Asystentów Rodziny** na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy. Działania Asystenta ukierunkowane są przede wszystkim na utrzymanie dzieci w ich

naturalnym środowisku rodzinnym. Zdarzają się jednak sytuacje, w których niemożliwym staje się zapewnienie dziecku właściwej opieki w rodzinie. W sytuacji, gdy rodzice zostają pozbawieni władzy rodzicielskiej, zawieszeni w jej wykonywaniu lub władza ta zostaje ograniczona, sąd orzeka o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. Piecza ma charakter czasowy i sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Tabela 8: Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem Asystenta Rodziny w Gminie Brześć Kujawski w latach 2021-2025

Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem Asystenta Rodziny	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba rodzin	17	17	21	23	22
Liczba dzieci	41	40	47	54	47

Tabela 9: Informacje dotyczące rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta Rodziny w 2025 r.

Szczegółowe dane dotyczące rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta Rodziny w 2025 roku	
Liczba rodzin, w tym:	22
• liczba dzieci	47
Liczba rodzin niepełnych	13
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy	10
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychologa, psychiatry, terapeuty do spraw uzależnień i przemocy	17
Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	2
Liczba rodzin, w których zakończono współpracę - ogółem	5

• ze względu na osiągnięcie celów	**3**
• ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	**0**
• ze względu na brak efektów	**1**
• ze względu na zmianę metody pracy	**1**
Liczba rodzin, w których dzieci zostały umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej	**2**
Liczba rodzin objętych wsparciem finansowym BOPS	**16**
Liczba rodzin objętych wsparciem z pomocy żywnościowej – Bank Żywności	**12**

Piecza zastępcza

Piecza zastępcza sprawowana jest w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych.

Piecza zastępcza zapewnia realizację następujących celów wskazanych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

⇒ pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym;

⇒ przygotowanie dziecka do:

a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia;

b) pokonywania trudności życiowych;

c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji;

d) zdobywania umiejętności społecznych;

⇒ zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Organizacja pieczy zastępczej, zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jest zadaniem realizowanym przez powiaty.

Piecza zastępcza sprawowana jest w dwóch formach:

1) rodzinnej pieczy zastępczej – jako rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa lub zawodowa) lub rodzinny dom dziecka;
2) instytucjonalnej pieczy zastępczej sprawowanej w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Jak wskazano wyżej, jedną z form pieczy zastępczej jest rodzina zastępcza. Jej celem jest zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców biologicznych.

W roku 2025 z terenu Gminy Brześć Kujawski **ogółem w rodzinach zastępczych przebywało 15 dzieci** – o 1 dziecko więcej niż w latach 2022-2024, kiedy w rodzinach zastępczych przebywało 14 dzieci.

Z kolei placówki opiekuńczo-wychowawcze są to jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej działające w formie instytucjonalnej pieczy zastępczej, których zadaniem jest m.in.:

a) zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokojenie jego niezbędnych potrzeb, w szczególności emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych;
b) realizacja przygotowanego we współpracy z asystentem rodziny planu pomocy dziecku;
c) umożliwienie kontaktu dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
d) podjęcie działań w celu powrotu dziecka do rodziny;
e) zapewnienie korzystania z przysługujących dziecku świadczeń zdrowotnych.

W 2025 r. **22 dzieci** z terenu Gminy Brześć Kujawski przebywało w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w następujących lokalizacjach:

a) Brzezie („Jaś") – 2 dzieci;
b) Brzezie („Małgosia") – 5 dzieci;
c) Lubień Kujawski („Przystań") – 1 dziecko;
d) Lubień Kujawski („Ostoja") – 6 dzieci;

e) Nasiegniewo („Zakątek") – 3 dzieci;

f) Nasiegniewo („Zacisze") – 4 dzieci;

g) Włocławek („Calineczka") – 1 dziecko.

Tabela 10: Liczba dzieci z terenu Gminy Brześć Kujawski przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz ponoszone w związku tym koszty przez Gminę w latach 2021-2025

Rok	Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	Łączne koszty ponoszone przez Gminę Brześć Kujawski za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych
2021	19	12	492 217,00 zł
2022	20	14	535 513,60 zł
2023	18	14	552 924,45 zł
2024	21	14	628 590,82 zł
2025	22	15	612 834,97 zł

4. Obszary problemowe

Program Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 w Gminie Brześć Kujawski obejmuje działania w zakresie wspierania rodziny dotyczące następujących obszarów problemowych:

I. **Obszar I**: wspieranie rodzin z dziećmi w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

II. **Obszar II**: podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz dziecka i rodziny.

III. **Obszar III**: koordynacja działań różnych instytucji działających ze środowiskami dysfunkcyjnymi.

IV. **Obszar IV**: zmniejszanie skali zjawisk zaburzających prawidłowe funkcjonowanie rodziny, do których należą przede wszystkim bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, przemoc oraz brak kompetencji rodzicielskich.

5. Adresaci Programu

Program Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 w Gminie Brześć Kujawski skierowany jest do dzieci i rodzin z terenu Gminy Brześć Kujawski, a w szczególności do rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Rodzina stanowi podstawowe środowisko dla rozwoju i funkcjonowania każdego człowieka w społeczeństwie. Rodzice są pierwszymi nauczycielami dziecka, na których spoczywa szczególny obowiązek świadomego kształtowania postaw, przekazywania systemu wartości i tradycji dzieciom. Socjalizacja dziecka stanowi podstawę jego prawidłowego funkcjonowania w dorosłym życiu, dlatego ważne jest zapewnienie odpowiednich warunków dla jego rozwoju. Praca z rodziną oraz wszelkie formy pomocy mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, jak również aktywizacji jej zasobów przy wzmocnieniu kompetencji i umiejętności społecznych.

Działania przyjęte w treści niniejszego Programu ukierunkowane są na zapewnienie dziecku bezpieczeństwa oraz podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców w celu zapewnienia optymalnych warunków do prawidłowego rozwoju i podniesienia jakości życia rodziny.

Adresatami Programu Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 w Gminie Brześć Kujawski są przede wszystkim:

1) rodziny żyjące w ubóstwie, wymagające wsparcia finansowego i rzeczowego;
2) rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, potrzebujące pomocy i wsparcia;
3) rodziny dysfunkcyjne w szczególności dotknięte problemem przemocy domowej i uzależnień;
4) dzieci i młodzież zagrożona wykluczeniem społecznym.

6. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Głównym celem Programu Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 w Gminie Brześć Kujawski jest **wsparcie rodzin poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych**, a także rozwój systemu wsparcia rodziny ukierunkowanego na realizację działań profilaktycznych oraz skutecznej interwencji, aktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodzin z różnymi dysfunkcjami.

Cele szczegółowe Programu obejmują:

1. zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego;
2. zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymaniu systemu wspierania rodziny;
3. poprawę jakości opieki sprawowanej przez rodziców biologicznych.

Tabela 11: Realizacja celów szczegółowych Programu:

Zadania/działania podejmowane na rzecz wspierania rodzin	Realizatorzy celów	Termin realizacji celów	Źródła finansowania
Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego			
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej	Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim	Lata 2027-2029	Środki własne oraz pozyskiwane środki zewnętrzne (dotacje)
Świadczenie pomocy w postaci posiłków w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028	Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim	Lata 2027-2029	Środki własne oraz pozyskiwane środki zewnętrzne (dotacje)

Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	⇒ Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim; ⇒ placówki ochrony zdrowia z terenu Gminy Brześć Kujawski; ⇒ placówki oświatowe z terenu Gminy Brześć Kujawski.	Lata 2027-2029	Środki własne oraz pozyskiwane środki zewnętrzne (dotacje)
Motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji, np. w zakresie podjęcia terapii leczenia uzależnień czy terapii dla osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową	⇒ Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim; ⇒ Zespół Interdyscyplinarny w Brześciu Kujawskim; ⇒ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brześciu Kujawskim; ⇒ Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, ich Rodzin i Ofiar Przemocy w Brześciu Kujawskim.	Lata 2027-2029	Środki własne oraz pozyskiwane środki zewnętrzne (dotacje)
Poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny	Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim	Lata 2027-2029	Środki własne oraz pozyskiwane środki zewnętrzne (dotacje)

Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymaniu systemu wspierania rodziny			
Finansowanie i utrzymanie zatrudnienia asystentów rodziny, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim	Lata 2027-2029	Środki własne oraz pozyskiwane środki zewnętrzne (dotacje)
Zabezpieczenie w budżecie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim	Lata 2027-2029	Środki własne oraz pozyskiwane środki zewnętrzne (dotacje)
Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz rozpropagowanie miejsc, gdzie można uzyskać pomoc specjalistyczną	⇒ Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim; ⇒ Urząd Miejski w Brześciu Kujawskim; ⇒ placówki ochrony zdrowia z terenu Gminy Brześć Kujawski; ⇒ placówki oświatowe z terenu Gminy Brześć Kujawski.	Lata 2027-2029	Środki własne oraz pozyskiwane środki zewnętrzne (dotacje)
Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom poprzez prowadzenie i rozwój różnych form wsparcia dziennego	⇒ Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim; ⇒ Świetlica Integracyjno-Terapeutyczna dla Dzieci i Młodzieży w Brześciu Kujawskim;	Lata 2027-2029	Środki własne oraz pozyskiwane środki zewnętrzne (dotacje)

	⇒ placówki oświatowe z terenu Gminy Brześć Kujawski; ⇒ Brzeskie Centrum Kultury i Historii „Wahadło" w Brześciu Kujawskim		
Współpraca z kuratorami sądowymi, Policją, szkołami, stowarzyszeniami w celu podejmowania działań profilaktycznych	⇒ Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim; ⇒ Zespół Interdyscyplinarny w Brześciu Kujawskim; ⇒ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brześciu Kujawskim.	Lata 2027-2029	Środki własne oraz pozyskiwane środki zewnętrzne (dotacje)
Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy domowej – procedura „Niebieskie Karty", oraz działalność podmiotów udzielających wsparcia osobom doznającym przemocy domowej	⇒ Zespół Interdyscyplinarny w Brześciu Kujawskim; ⇒ Grupy diagnostyczno-pomocowe powoływane przez Zespół Interdyscyplinarny; ⇒ Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, ich Rodzin i Ofiar Przemocy.	Lata 2027-2029	Środki własne oraz pozyskiwane środki zewnętrzne (dotacje)

Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców			
Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności	⇒ Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim; ⇒ placówki oświatowe z terenu Gminy Brześć Kujawski.	Lata 2027-2029	Środki własne oraz pozyskiwane środki zewnętrzne (dotacje)
Kierowanie osób uzależnionych na leczenie	⇒ Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim; ⇒ Zespół Interdyscyplinarny w Brześciu Kujawskim; ⇒ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brześciu Kujawskim.	Lata 2027-2029	Środki własne oraz pozyskiwane środki zewnętrzne (dotacje)
Przydzielenie rodzinie pomocy Asystenta Rodziny	⇒ Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim; ⇒ sądy rodzinne.	Lata 2027-2029	Środki własne oraz pozyskiwane środki zewnętrzne (dotacje)

7. Podmioty współpracujące w ramach zadań przewidzianych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Program Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 w Gminie Brześć Kujawski będzie realizowany przez współpracę następujących instytucji:

1) Urzędu Miejskiego w Brześciu Kujawskim;
2) Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim;
3) Świetlicy Integracyjno-Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Brześciu Kujawskim;
4) Placówek oświatowych z terenu Gminy Brześć Kujawski;
5) Placówek ochrony zdrowia z terenu Gminy Brześć Kujawski;
6) Zespołu Interdyscyplinarnego w Brześciu Kujawskim;
7) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brześciu Kujawskim;
8) Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku;
9) Komisariatu Policji w Brześciu Kujawskim;
10) Sądu Rejonowego i Okręgowego we Włocławku;
11) Brzeskiego Centrum Kultury i Historii „Wahadło" w Brześciu Kujawskim.

8. Główne zadania i efekty Programu

Program Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 w Gminie Brześć Kujawski opiera się na celach i założeniach przewidzianych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W związku z tym cele i zadania Programu ukierunkowane są na:

1. **dobro dzieci**, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych, właściwego środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia przysługujących im praw i wolności;
2. **dobro rodziny** jako podstawowej komórki społeczeństwa oraz naturalnego środowiska rozwoju i dobro wszystkich jej członków, w szczególności dzieci;
3. **skuteczną pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci** oraz **skuteczną ochronę dzieci i pomoc dla nich**, która powinna być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

W wyniku przeprowadzonych w ramach Programu działań, przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny;
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi;
- zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży;
- zminimalizowanie ryzyka związanego z umieszczaniem dzieci w pieczy zastępczej, w szczególności poprzez pracę Asystentów Rodziny z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze;
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych;
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny biologicznej, w szczególności poprzez dążenie do przywrócenia prawidłowych funkcji rodziny;
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i innymi podmiotami realizującymi zadania wskazane w Programie Wspierania Rodziny.

9. Finansowanie Programu

Program Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 w Gminie Brześć Kujawski będzie realizowany i wdrażany etapowo zgodnie z możliwościami finansowymi Gminy Brześć Kujawski.

Program finansowany będzie z następujących źródeł:

1. z budżetu Gminy Brześć Kujawski;
2. z dotacji pochodzących z budżetu Państwa przeznaczonych na dofinansowanie zadań własnych Gminy;
3. ze środków pozyskiwanych w ramach resortowych programów osłonowych;
4. ze środków pozabudżetowych – projekty.

10. Monitoring i ewaluacja Programu

Program Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 w Gminie Brześć Kujawski będzie monitorowany i ewaluowany na bieżąco w zależności od zmieniającej się sytuacji rodzin w Gminie Brześć Kujawski i pojawiających się w związku z tym potrzeb. Monitoring będzie służył analizie i ocenie zebranych informacji i planowaniu dalszych działań w celu zapewnienia najlepszych efektów podjętych inicjatyw.

Monitoring Programu będzie prowadzony corocznie poprzez gromadzenie danych i informacji w zakresie wszystkich działań opisanych w niniejszym Programie.

Coroczne przedstawianie informacji odbywać się będzie przede wszystkim przez sporządzanie do dnia 31 marca każdego roku sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej wraz z przedstawieniem potrzeb związanych z realizacją tych zadań za rok poprzedni (obowiązek sporządzania tego dokumentu wynika z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Monitorowanie działań będzie dokonywane poprzez analizę następujących danych:

a) liczba rodzin objętych pomocą społeczną, świadczeniami rodzinnymi oraz świadczeniami przyznawanymi w ramach funduszu alimentacyjnego;
b) liczba rodzin i dzieci oraz osób dorosłych korzystających z pomocy żywnościowej;
c) liczba osób, które podjęły terapię; liczba założonych Niebieskich Kart; liczba osób, które ukończyły terapię;
d) liczba Asystentów Rodziny; liczba osób objętych pomocą Asystentów Rodziny;
e) liczba i forma przekazywanej treści w zakresie informacji o miejscach udzielonej pomocy specjalistycznej dla rodzin i dzieci;
f) liczba rodzin objętych wsparciem kuratora oraz liczba i rodzaj podejmowanych przez kuratora działań;
g) liczba rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

11. Spis tabel

1. Tabela 1: Działania realizowane w 2025 r. na rzecz wspierania rodzin z terenu Gminy Brześć Kujawski;
2. Tabela 2: Szczegółowe przedstawienie liczby rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną, z uwzględnieniem powodu przyznania pomocy w 2025 r.;
3. Tabela 3: Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2025 r. w Gminie Brześć Kujawski;
4. Tabela 4: Liczba świadczeń rodzinnych przyznawanych przez BOPS w latach 2023-2025;
5. Tabela 5: Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2023-2025;
6. Tabela 6: Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty" w Gminie Brześć Kujawski w latach 2021-2025;
7. Tabela 7: Pomoc osobom dotkniętym przemocą domową w 2025 r.;
8. Tabela 8: Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem Asystenta Rodziny w Gminie Brześć Kujawski w latach 2021-2025;
9. Tabela 9: Informacje dotyczące rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta Rodziny w 2025 r.;
10. Tabela 10: Liczba dzieci z terenu Gminy Brześć Kujawski przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz ponoszone w związku tym koszty przez Gminę w latach 2021-2025;
11. Tabela 11: Realizacja celów szczegółowych Programu.

12. Spis wykresów

1. Wykres 1: Liczba rodzin i osób w rodzinie na terenie Gminy Brześć Kujawski objętych pomocą społeczną w latach 2019-2025.